

3.10 Industriområde ved Amagerbanen

Produktionens København: De moderne industrivirksomheder langs privatjernbanen.

Beskrivelse af kulturmiljøet

Kulturmiljøet omfatter Amagerbanens tracé ved Uplandsgade samt industriområdet syd for dette.

Begrundelse

Kulturmiljøet dokumenterer industriens udbredelse på det nordøstlige Amager, som blandt andet blev muliggjort af udbygningen af jernbaneinfrastruktur på øen. Områdets bebyggelsesstruktur indstribninger og jernbanespor udgør et samlet vidnesbyrd om produktionens udvikling gennem 1900-tallet.

Anlæggelsen af Amagerbanen

Amagerbanen var en fortrinsvis privatfinansieret jernbane langs Amagers østkyst, som åbnede i 1907. Jernbanen skabte transportmuligheder til København for Amagers beboere samt for varer fra øens landmænd og virksomheder til DSB's banenet. Godstrafikken på banens nordlige del fortsatte indtil 1991, hvorefter de fleste sporstrækninger blev nedlagt. Banens godsstation lå nord for Uplandsgade, og her er flere sporstrækninger bevaret.

Udflytningen af industrien til Nordøstamager

Frem til 1909 var det nordlige Amager friholdt for permanent bebyggelse af den såkaldte militære demarkationslinje. Efter ophævelsen flyttede en del mindre industri- og håndværksvirksomheder ud fra brokvartererne til et nyt industriområde langs Prags Boulevard, hvor der var bedre plads og adgang til jernbanenettet via Amagerbanen. Området blev i perioden 1930-1960 præget af en række virksomheder indenfor moderne industriområder, f.eks. Dumex (medicinalvarer), Toms Chokolade (fødevarerindustri) og AGA (kemisk industri).

Kvarteret blev præget af både mindre og større fabriksanlæg med en blanding af klassiske etagefabrikker og store fabrikshaller i én etage. Mellem de større virksomheder, der fremstillede varer til et nationalt og internationalt marked, lå de mindre håndværksvirksomheder, der især betjente byen. De mange virksomheder og den etapevise udbygning har givet kvarteret et forskelligartet præg med et særdeles varieret arkitektonisk udtryk og skala på tværs af de enkelte ejendomme. Der findes dog også gårdmiljøer, hvor en enkelt virksomhed har opført en mere arkitektonisk sammenhængende bebyggelse.

Senere udvikling

Fra midten af 1970'erne flyttede de fleste store virksomheder til industriområder vest for København eller til udlandet, hvormed området gradvist mistede sin betydning. Flere af områdets ejendomme anvendes i dag af kreative erhvervsaktiviteter og kontorer. Nogle produktionsaktiviteter, håndværksvirksomheder og meget af bebyggelsen er dog fastholdt som et autentisk vidnesbyrd om områdets tidligere anvendelse.

Bærende bevaringsværdier

- Industriområdets overordnede sammensatte bebyggelsesstruktur, som præges af stor variation i skala og etageantal.
- Den overordnede struktur med mindre enheder med et sammenhængende arkitektonisk udtryk (f.eks. Prags Boulevard 47-49 og 61-63) for de enkelte virksomheder, der opdeler området i små individuelle enklaver med gårdrum.
- Områdets karaktergivende, varierede industri- og håndværksbebyggelse opført til industriformål fra 1910'erne frem til 1970'erne.
- Områdets bevarede industriskorstene, trappetårne og særligt karaktergivende industrielle elementer.
- Jernbanespor, sporskiftere og lignende elementer fra Amagerbanens driftsperiode.

Sårbarhed

Kulturmiljøet er sårbart over for omfattende nedrivning af den karaktergivende industribebyggelse, samt opførelse af en større mængde bebyggelse med en homogen skala og et ensartet arkitektonisk udtryk. Amagerbanen er sårbar overfor fjernelse af jernbanespor og gradvist forfald og tilgroning.

Nuværende sikring

- Bygningerne Uplandsgade 38, Laplandsgade 6 og Vermlandsgade 61 er udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen.

Udviklingsmuligheder

Industriområdet er udlagt til byudvikling i Kommuneplan 2024. Området kan udvikles under hensyntagen til de bærende bevaringsværdier gennem opførelse af ny bebyggelse indenfor de eksisterende strukturer samt ved på- og ombygning af dertil egnede eksisterende bygninger. Bygninger uden bærende værdi for kulturmiljøet kan ombygges, genbruges eller erstattes af ny bebyggelse, så længe dette sker under hensyntagen til områdets sammensatte karakter.

Lignende eksempler

Kulturmiljø 3.11 Erhvervs- og boligkvarter i Nordvest og kulturmiljø 3.12 Lauritz Knudsens Elektronikfabrik.

